Ўзбекистон — келажаги буюк давлат

Халқ сўзи

1991 йил 1 январдан чиқа бошлаган

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ОЛИЙ МАЖЛИСИ ВА ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ВАЗИРЛАР МАҲКАМАСИНИНГ ГАЗЕТАСИ

7 июнь, жума, 1996 йил
Сотувда эркин нархда. № 114 (1367)

РУМИНИЯГА ТАШРИФ САМАРАЛИ БЎЛДИ

Бухарест. 6 июнь. (ЎзА махсус мухбири Ўктам Мирзаёр хабар қилади.)

Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислом Каримовнинг Руминияга расмий ташрифи учинчи куни ҳам музокаралар, учрашувлар, мулоқотларга бой бўлди.

Эрталаб Ислом Каримов Руминия парламентида Сенат Раиси О. Герман, депутатлар палатаси раиси А. Нэстасе билан учрашди. Анъанага кўра парламентнинг фахрий меҳмонлар китобида дастхат қолдирди. Юртбошимиз Руминия парламентининг янги биносини бориб кўрди.

Шу куни «Котрочени» саройида Ўзбекистон-Руминия дўстлиги ва ҳамкорлигига ҳуқуқий асос соладиган, халқларимиз манфаатига хизмат қиладиган ҳужжатларни тантанали имзолаш маросими бўлди,

Саройнинг «Бирлашув» залида Ислом Каримов ва Руминия Президенти Ион Илиеску журналистлар билан учрашди. Президентлар икки мамлакат расмий делегациялари музокаралари натижалари, истиқболдаги режалар ҳақида йиғилганларга сўзлаб бердилар. Журналистларни қизиқтирган саволларга жавоблар қайтардилар.

Куннинг иккинчи ярмида «Котрочени» саройида Ўзбекистон Президентини тантанали кузатиш маросими бўлди. Шунинг билан Президент Ислом Каримовнинг Руминияга расмий ташрифи ниҳоясига етди.

* * *

6 июнь куни Ўзбекистон Президенти Ислом Каримов Бухарестдан Тошкентга қайтиб келди.

Тошкент аэропортида Ислом Каримовни Ўзбекистон Олий Мажлиси Раиси Э. Халилов, Бош вазир Ў. Султонов, Бош вазирнинг биринчи ўринбосари И. Жўрабеков, Президентнинг Давлат маслаҳатчиси Б. Ғуломов, ташқи ишлар вазири А. Комилов, Тошкент шаҳри ҳокими К. Тўлаганов ва бошқа расмий кишилар кутиб олди.

(ЎзА).

• Теннис

ТУРНИР ОЛДИДАН МАТБУОТ КОНФЕРЕНЦИЯСИ

Кеча пойтахтимиздаги «Динамо» теннис мажмуида юртимизда биринчи марта ўтказиладиган аёллар ўртасидаги челенжер турнири олдидан матбуот конференцияси бўлиб ўтди.

Уни турнир матбуот маркази бошлиғи Анвар Жўрабоев очди ва турнирнинг мамлакатимиз аёллар теннисида тутадиган ўрни, аҳамияти ҳақида гапирди.

Матбуот конференциясида республика теннис федерациясининг вице-президенти, терма жамоамиз сардори Генрих Дашевский, турнирнинг бош ҳаками Дани Гали, АТП вакили Ян Фроман журналистларни қизиқтирган бир қатор саволларга жавоб беришди.

Конференцияда 21 мамлакат вакиллари челенжерда қатнашиши кутилаётганлиги, саралаш баҳслари 8 июнда, асосий сет ўйинлари 10 июнда бошланиши маълум қилинди. Асосий сетга бериладиган тўрт йўлланма учун квалификация турнирида 28 нафар, асосий сет баҳсларида эса 32 нафар теннисчи қатнашади. Турнирнинг тантанали очилиш маросими душанба куни соат 17.00 да бўлади. Челенжернинг мукофот жамғармаси 25 минг АҚШ долларига тенг. Турнир 16 июнда якунланади.

Р. ЭРМУҲАММАД,
«Халқ сўзи» мухбири.

РЕСПУБЛИКА СЕМИНАР-КЕНГАШИ

Андижонда маиший хизмат кўрсатиш соҳасини ривожлантиришга бағишланган республика семинар-кенгаши бўлди.

Уни «Ўзмаишийхизмат» уюшмаси ҳамда Андижон вилояти ҳокимлиги ташкил этди. Анжуман қатнашчилари икки кун давомида Избоскан тумани ва Асака шаҳридаги маиший хизмат корхоналарининг иш фаолияти, аҳолига кўрсатилаётган хизмат турлари ва сифати билан танишдилар, ўзаро тажриба алмашдилар.

ОЛИЙ МАЖЛИСДА АМАЛИЙ СЕМИНАР

Аввал хабар қилганимиздек, Америка юристлар ассоциациясининг вакиллари республикамизда меҳмон бўлиб турибдилар. Улар қатор вазирликлар ва идораларда бўлдилар, таниқли ҳуқуқшунослар билан учрашувлар ўтказиб, тажриба алмашдилар.

Америкалик юристларнинг Ўзбекистон Олий Мажлиси фаолиятига алоҳида қизиқиш билан қараётганлиги бежиз эмас. Чунки делегация аъзоларининг аксарияти бевосита қонунчилик фаолияти билан шуғулланувчи етук мутахассислардир. Шу боисдан ҳам улар парламентнинг бир қанча қўмиталарида бўлдилар. Мустақил Ўзбекистон давлатининг қонунчилик асосларини яратишда тўпланган дастлабки тажрибалар билан қизиқиб танишдилар. Олий Мажлис депутатлари билан баҳс-мунозаралар ўтказдилар.

6 июнь куни Америка юристлар ассоциацияси вакиллари иштирокида ўтказилган Олий Мажлиснинг қонунчилик ишлари мавзусидаги амалий семинар ана шу дўстона баҳс-мунозараларнинг мантиқий давоми бўлди.

Семинарни Олий Мажлис Раисининг ўринбосари Б. Бугров очиб, ушбу анжуман ҳар иккала давлат қонунчилик тажрибаси учун фойда келтиради ҳамда ўзаро алоқалар мазмунида янги саҳифа очади деган истак билдирди.

Семинарни Америка юристлар ассоциацияси вакили Марк Сиппер олиб борди. Сўзга чиққан нотиқлар қонун лойиҳаларини тайёрлаш жараёнида амалга ошириладиган ишлар, умуман қонунларни ишлаб чиқишга тааллуқли барча масалалар хусусида дўстона фикр алмашдилар.

Шундан сўнг семинар қатнашчилари ҳамда Америка юристлар ассоциацияси вакиллари — Марк Сиппер, Энн Бурастеро, Девид Крамер, Брюс Фёстель, Скотт Хьюбли иштирокида жонли мулоқот, савол-жавоблар бошланди.

Семинарда Америка Қўшма Штатларининг Ўзбекистон Республикасидаги Муваққат ишлар вакили жаноб Шерон Уайт, Олий Мажлис қўмиталарининг раислари, парламентда доимий асосда ишлаётган депутатлар, Котибият масъул ходимлари, Ўзбекистон Конституциявий суди судьялари, республиканинг таниқли қонуншунос юристлари, оммавий-ахборот воситаларининг вакиллари иштирок этдилар.

• Сўз — семинар қатнашчиларига

ИККИ ТОМОН УЧУН ҲАМ МАНФААТЛИ

Марк СИППЕР:

— Аввало шуни мамнуният билан айтмоқчиманки, ҳозирда мамлакатларимиз ўртасидаги алоқалар кун сайин ривожланиб бормоқда. Америка ва Ўзбекистон ўртасида ўзаро бордикелдилар ва турли мавзуларда семинарлар ўтказиш яхши анъанага айланиб бораётир. Айниқса, ассоциациямиз ўтказаётган семинар-лекция ва дўстона баҳс-мунозаралар юртингизда фаолият юритаётган ҳуқуқшунослик соҳасидаги мутахассислар учун ғоят фойдали бўлмоқда. Олий Мажлиснинг қонунчилик ишлари мавзусидаги мазкур семинарнинг ўтказилиши ҳам бежиз эмас. Негаки, ассоциациямиз бевосита қонунчилик тизими билан шуғулланади. Шу боисдан биз Ўзбекистон парламенти фаолиятини яқиндан кузатиб борамиз.

Мана ўн ойдирки, мамлакатингизда ассоциациямизнинг ваколатхонаси самарали фаолият кўрсатмоқда. Ушбу қисқа вақт мобайнида Олий Мажлис қабул қилган бир неча қонун лойиҳаларини кўриб чиқиб, ўз муносабатимизни билдирдик.

Ўйлаймизки, бу каби амалий ҳамкорлик алоқалари келгусида ҳам давом этади. Зеро, бундай алоқалар ҳар икки томон учун ҳам манфаатлидир.

БИЗДА ПАРЛАМЕНТИНГИЗ ФАОЛИЯТИ КАТТА ТААССУРОТ ҚОЛДИРДИ

Энн БУРАСТЕРО:

— Америкалик юристлар қатори мени ҳам Ўзбекистон Олий Мажлиси фаолияти жуда-жуда қизиқтиради. Биз бир ҳафта давомида мамлакатингиз парламентининг бир неча қўмиталарида бўлиб, мустақил Ўзбекистон давлатининг қонунчилик асосларини яратишда тўпланган илк тажрибалар билан танишдик. Депутат ва ҳуқуқшунослар билан баҳс-мунозаралар ўтказдик. Энг муҳими эса мамлакатингизда қабул қилиниши мўлжалланаётган муҳим ҳужжатларнинг лойиҳаларини ошкора ва кенг муҳокамага қўйиш амалиётда мустаҳкам қарор топганлигининг гувоҳи бўлдик.

Табиийки, ҳар бир мамлакат чуқур ўйлаб ишланган, ҳар томонлама асосланган, узоқ муддат амал қиладиган қонунларга эга бўлмоғи лозим. Бизда Ўзбекистон парламентининг бу йўлдаги дастлабки саъй-ҳаракатлари катта таассурот қолдирди.

ИШ УСЛУБИНГИЗДА ЎЗИГА ХОСЛИК БОР

Скотт ХЬЮБЛИ:

— Биз Ўзбекистонда қанча муддат юрган бўлсак, мамнуният билан айтишимиз мумкинки, вақтимизни беҳуда сарфламадик. Олий Мажлис, унинг таркибидаги қўмиталар, котибият фаолияти билан обдон танишдик. Ҳар биримизнинг ушбу масалаларда дастлабки хулоса, таассурот ҳамда фикр-мулоҳазаларимиз бор. Сафар давомида икки мамлакат парламентлари фаолияти ўртасида кўп ўхшашлик ҳамда айрим фарқли жиҳатлар мавжудлигини пайқадик. Бу мутлақо табиий ҳол, деб ўйлайман. Чунки ҳар бир давлатнинг ўз тараққиёт йўли, муайян давр, ўтмиши ҳамда миллий қадриятларга асосланган бошқарув шакли мавжуд.

Ўзбекистоннинг мустақилликка эришганига эндигина беш йил тўлаяпти. Америка эса қонунчилик соҳасида 150 йиллик тажрибага эга. Лекин шунга қарамай биз Олий Мажлисда қисқа муддат ичида жуда катта ва кенг кўламли ишлар қилинганлигининг гувоҳи бўлдик. Ва ҳатто Олий Мажлисда ўрганишга арзирли, ўзига хос иш услуби шаклланаётганлигини пайқаш мумкин.

ШУНДАЙ НАТИЖАГА ЭРИШИБДИМИ...

Брюс ФЁСТЕЛЬ:

— Дарҳақиқат, қисқа муддат ичида мамлакатингиз парламенти 300 га яқин янги қонунлар мажмуасини тайёрлаганлигини эшитиб, дастлаб анча ҳайратландик. Кейин бир неча қўмиталарда бўлиб, қонунларни тайёрлаш жараёни, механизми билан танишдик. Рости, бу америкаликлар, яъни биз юристлар учун фавқулодда ҳодиса эди. Чунки, бунга эришиш учун жуда катта куч билан ишлаш, тер тўкиш лозим бўлади. Шундай натижага эришилибдими, демак ўшанга яраша ишланган, меҳнат қилинган.

Баъзилар қонунларга тез-тез қўшимча ва ўзгартишлар киритиш жараёнига ҳайрат ёки бошқача кўз билан қарашади. Бу мутлақо нотабиий ҳол. Чунки биз юристлар унга нормал ҳодиса, деб қараймиз. Ва ҳатто, ижобий ҳодиса сифатида баҳо берамиз. Чунки вақт шиддат билан ўтмоқда, унга баробар ҳаёт ҳам жадал одим ташлаяпти. Қонунларимиз ундан орқада қолмаслиги керак. Орқада қолдими, демак депутат ва бизлар хатога йўл қўйган бўламиз.

ОШКОРА ВА САМИМИЙ РУҲДА ЎТДИ

Дэвид КРАМЕР:

— Аҳолиси онгли, интеллектуал қуввати баланд бўлган мамлакатнинг келажаги ойдиндир, деган умуминсоний критерия — нуқтаи-назар бор. Бу энг аввало ўша мамлакат қонунлари савияси, унинг ижроси қай даражада эканлиги ҳамда фуқароларни мавжуд қонунларни қандай билиши, англашига боғлиқ ҳодисадир. Бунинг учун эса биринчи галда қабул қилинаётган қонунларнинг тили ниҳоятда равон ва тиниқ бўлмоғи лозим. Қонунларимизни ҳар бир фуқаро бадиий асарни ўқиган каби ўқимоғи ва тушунмоғи керак. Унда бирорта ҳам тушуниксиз термин ёки сўз бўлмаслиги даркор. Биз Олий Мажлисда қонунларни тайёрлаш жараёнида ана шу масалаларга алоҳида эътибор беришларини кўриб чин дилдан суюндик.

Мен бундай семинарларни тез-тез ўтказиб туриш тарафдориман. Қанчадан-қанча савол-жавоблар бўлди, фикр-мулоҳазалар билдирилди, таклиф ва истаклар баён қилинди. Ушбу баҳсимиз ошкора ва самимий руҳда ўтганидан хурсандмиз.

«Халқ сўзи» мухбирлари
Исмат ХУДОЁРОВ,
Фурқат САНАЕВлар ёзиб олди.

ЭКОЛОГИЯ ЎН КУНЛИГИ ДОИРАСИДА

Тошкентдаги «Туркистон» саройининг ёзги саҳнасида бўлиб ўтган тантанали кеча жаҳон атроф-муҳитни муҳофаза қилиш кунига бағишланди.

Тантанали кеча «Экосан» халқаро экология ва саломатлик жамғармасининг ташаббуси билан республикамизда ўтказилаётган экология ва саломатлик ўн кунлиги доирасида уюштирилди.

Ўн кунлик иштирокчилари ва ташкилотчиларини Тошкент шаҳри ҳокими Козим Тўлаганов, Ўзбекистон мусулмонлари диний бошқармасининг раиси Мухтор Абдуллаев, Покистон Ислом Республикасининг Ўзбекистондаги Фавқулодда ва Мухтор элчиси Шафқат Али Шайх, кечанинг бошқа иштирокчилари табрикладилар.

Тантанали қисмдан сўнг катта байрам хайрия концерти бўлди, унда республикамиз санъат усталари, машҳур эстрада ижрочилари ва дасталари қатнашди. Билетларни сотишдан тушган пул экология дастурларини амалга оширишга сарфланади.

Ўзбекистон-Британия «ЎзБАТ» қўшма корхонаси Ургут туманидаги диагностика-даволаш марказига энг замонавий тиббиёт асбоб-ускуналари туҳфа этди. 250 минг АҚШ долларига тенг бу жиҳозлар Германиянинг «Сименс» фирмасида тайёрланган.

ЯНГИЛИКЛАР

Кеча, бугун, эртага

«Халқ сўзи» ва «ЎзА» мухбирлари хабар қиладилар

Яккабоғ туманидаги Карим Мойлиев номли жамоа хўжалиги деҳқонлари бу йил ғалладан мўл ҳосил етиштиришяпти. Далаларда мавжланиб турган бўлиқ буғдой бошоқлари бундан дарак бериб турибди.

Шу кунларда Ғалла ўримига қизғин тайёргарлик кўрилмоқда. — Бу мавсумда ҳар гектар ердан 45 центнердан ҳосил олишни мўлжаллаяпмиз, — дейди жамоа хўжалиги раиси Илҳом Ҳидиров.

Жамоа хўжалигининг илғор бош ижарачиси Абдуғофир Аҳмедов бошлиқ бригадада барча ишлар намунали олиб борилаяпти. Ушбу бригада аъзолари ғалла ўримини жамоа хўжалигида биринчи бўлиб бошлаб беришмоқчи.

Суратда: бош сувчи Луқмон Болтаев.

Ш. Шаропов тасвирга олган.

ТАРИХ САБОҚЛАРИ

Халқаро маданий-маърифий алоқалар миллий уюшмасида «Амир Темур салтанати ва унинг халқаро алоқалари» мавзуида илмий конференция бўлиб ўтди.

Унда шарқшунос олимлар, тарихчилар, республика жамоат ташкилотларининг фаоллари, Тошкентдаги чет эллик дипломатлар иштирок этдилар.

Анжуманда Амир Темур минтақамизда қудратли давлатга асос солгани таъкидланди. Оқил ва доно ҳукмдор ташқи алоқаларни кенгайтириш тараққиёт ва равнақнинг муҳим омилларидан бири эканини яхши тушунган. Соҳибқирон даврида қўшни ва олис давлатлар билан иқтисодий ва савдо-сотиқ алоқалари мустаҳкамланган, маданият ва илм-фан соҳасидаги ҳамкорлик ривожланган. Буюк ипак йўли Ғарб ва Шарқни ўзаро боғлаб турувчи ҳаётбахш томирга айланган.

Нукусда мамлакатимиздаги ихтисослаштирилган ҳиссадорлик тижорат «Алоқа» банкининг Қорақалпоғистон бўлими очилди. Унда ишловчилар ва мижозлар учун барча қулайликлар яратилган. Бўлимнинг очилиши Оролбўйи ҳудудида телекоммуникацияни янада ривожлантиришга хизмат қилади.

Оролбўйи ҳудудида истиқомат қилувчи 740 нафар бола Тошкентга жўнаб кетди. Улар бир ой давомида пойтахт вилояти оромгоҳларида дам олади. Бу йилги таътилда қорақалпоғистонлик 2000 нафар ўқувчи Тошкент ва 500 нафар ўқувчи Самарқанд вилоятлари сўлим гўшаларида ҳордиқ чиқаради.

ГАЗ ҚУВУРЛАРИ ТОҒ ЭТАКЛАРИДА

Наманган вилоятининг Янгиқўрғон туманидаги тоғ этакларида жойлашган қишлоқлар аҳолиси энди қишга ўтин ғамламайдиган бўлди.

Туман марказида жойлашган Исковат қишлоғида йирик газ тақсимлаш иншооти ишга туширилди.

Қурувчи ва пайвандчиларнинг саъй-ҳаракати билан 35 километр масофага ётқизилган юқори босимли газ қувури тумандаги барча аҳолини табиий, экологик тоза ёқилғи билан таъминлайди.

Муҳим ижтимоий аҳамиятга эга бўлган бу лойиҳани амалга ошириш учун 500 миллион сўм маблағ сарфланди.

Навоий вилояти Хатирчи туманидаги «Янгиобод» қўрғонида Амир Темур таваллудининг 660 йиллиги шарафига боғ-хиёбон ташкил этилди. Бу ерда буюк соҳибқироннинг бронза бюсти ўрнатилди. Хиёбон қишлоқ аҳлининг севимли оромгоҳига айланмоқда.

БРЕЗЕНТ ЎРНИГА... ЧОЙШАБ

Хўжаобод пахта тозалаш заводи қошида тикув фабрикаси қурилди. Эндиликда бу ерда пахта бунтларини асраш учун улкан чойшаблар тикилмоқда.

Унинг авраси полимер пленкадан, теси эса хом сурпдан иборат. Ҳар бир шундай маҳсулот 160 квадрат метрдан 200 квадрат метргача бўлиб, шу вақтгача ҳосилни асраш учун қўлланиб келаётган брезент ўрнига бемалол ишлатилиши мумкин. Пойтахтдан келган мутахассислар маҳсулотнинг пишиқлигини синчиклаб текшириб кўришгач, ана шундай хулосага келишди ва чойшаб ҳамда уни тикиш учун ишлатилган матоларга юқори баҳо беришди.

ИНКАССАТОРЛАР МУСОБАҚАСИ

Андижонда «Инкассатор-96» вилоят кўригининг финал мусобақаси якунланди. Мусобақада бу хизмат бўйича вилоят шаҳар ва туманларининг вакиллари иштирок этди.

Финал иштирокчилари шахсий қуролдан фойдаланиш, 300 метрга тўсиқлардан сакраб югуриш, машина аварияга учраганда, фавқулодда вазиятда тўғри ҳаракат қилиш бўйича мусобақалашди. Хуллас, улар ўзларининг касб маҳорати ва жисмоний тайёргарликларини намойиш этишди.

Мусобақа якунига кўра, Асака шаҳри инкассация бўлими ходимлари биринчи ўринни олди.

ЎЗБЕК ОЛИМИ НЬЮ-ЙОРК ФАНЛАР АКАДЕМИЯСИ АКАДЕМИГИ

Таниқли олим ва жарроҳ, Самарқанд тиббий институти профессори, госпитал хирургияси кафедраси мудири Баҳром Турсунов Америка Қўшма Штатлари Нью-Йорк Фанлар академиясининг ҳақиқий аъзолигига сайланди. Яқинда Б. Турсунов океан ортидан фахрли унвонга сазовор бўлгани ҳақидаги ёрлиқ билан қайтди.

— Америкага ташрифим Жаҳон жарроҳлар жамиятининг халқаро конгрессига тўғри келди, — дейди Б.Турсунов. — 80 дан зиёд мамлакатдан вакиллар қатнашган бу анжуманда иштирок этганимдан беҳад фахрландим. Чунки унда илмий-услубий фаолиятим билан бир қаторда Ўзбекистон истиқлолга эришгандан кейин ўзбек олимлари қўлга киритаётган ютуқлар, кашфиётлар, янги изланишлар тўғрисида сўзлаб бердим.

Дарвоқе, Б. Турсунов АҚШ сафаридан кейин аллақачон Туркияда ўтган жаҳон медикларининг нуфузли конгрессида ҳам иштирок этди. Анжуманда у ўз маърузаси билан қатнашди.

Б. Турсуновнинг 30 дан зиёд иши Нью-Йорк, Хельсинки, Париж, София каби дунёнинг энг йирик илмий марказларида чиқадиган халқаро илмий нашрларда чоп этилган.

«БЎСТОН» КАНАЛИ

Қорақалпоғистонда «Бўстон» магистрал канали қазила бошланди. Унинг узунлиги 70 километр бўлиб, сувни Туямўйиндан олади. Шу туфайли Тўрткўл, Беруний ва Элликқалъа туманлари сувга сероб бўлади, пахта ва бошқа қишлоқ хўжалик маҳсулотлари етиштириш анча кўпаяди.

Каналнинг 30,5 километрли биринчи навбати келаси йили ишга туширилади. Унинг суви Элликқалъа тумани далаларига берилади. Канал тўла қуриб битказилгач, ҳозир ишлатилаётган ярим мингга яқин насос хизматига эҳтиёж қолмайди.

Шу муносабат билан Нукусда ўтказилган Қорақалпоғистон фаоллари йиғилишида каналнi тезроқ қуриб фойдаланишга топшириш билан боғлиқ аниқ режалар белгиланди.

БИЗНЕС МАКТАБИ

ЭРКИН ИҚТИСОДИЙ ЗОНАЛАР

Бу — қўшма соҳибкорлик зоналари, хориж капиталининг эркин амал қилиши учун ажратилган махсус ҳудуд дегани. Уларнинг мақсади мамлакатларнинг ҳудудида товар ишлаб чиқариш, хизмат кўрсатиш ва бошқа фаолият турлари бўйича чет эл фирмалари ташаббусини фаоллаштиришдир. Эркин иқтисодий зоналар иқтисодий ўсишни таъминлаш, ижтимоий ва экологик муаммоларни ечиш учун ташкил этилади. Ушбу зоналарда бож пули олинмайди ёки у жуда оз миқдорда белгиланади, экспорт-импорт устидан назорат эса бекор қилинади. 1985 йили АҚШда 130 шундай зона мавжуд бўлган.

Эркин иқтисодий зоналар ўзининг фаолият йўналишига қараб, бир қанча турларга бўлинади. Хусусан, бундай зона туркумига банк ва суғурта зоналари киради. Бу билан банк муомалалари ва суғурта ишлари учун имтиёз ва капиталнинг кириб келишига қулай шароит яратилади. Эркин иқтисодий зоналарнинг махсус тури — технологик зоналардир. Бундай зоналарда янги техника ва технологияни яратиш учун имтиёзлардан хорижий, шунингдек, миллий корхоналар ва ҳар хил ташкилотлар ҳам фойдаланади. Комплекс характердаги алоҳида иқтисодий зоналарда савдо, саноат, технология ишлари учун қулайликлар вужудга келтирилади. Бундай зоналар — ҳамма учун очиқ ҳудудлар, деб аталади. ХХР да 70-йиллардаги иқтисодий ислоҳот давомида 22 комплекс зона пайдо бўлганди. Хуллас, эркин иқтисодий зоналарни ташкил этиш халқаро иқтисодий муносабатларда фаол қатнашишнинг шарт-шароитларидан бири ҳисобланади.

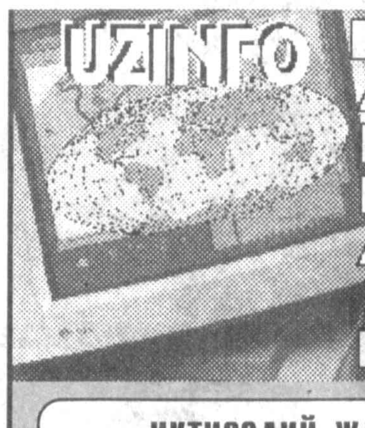

UZINFO МАРКАЗИ
ДУНЁ: ЭНГ СЎНГГИ ВОҚЕАЛАР

ФОНД ДЎКОНИ

Маълумотларга қараганда, ҳозир республикамиз ҳудудида 55 та, жумладан, Тошкент шаҳрида 30 дан зиёд фонд (жамғарма) дўконлари фаолият кўрсатмоқда. Фонд дўконининг ўзи нима? У қандай мақсадларга хизмат қилади?

Ушбу саволларга республика Давлат мулки қўмитаси раисининг биринчи ўринбосари А. АБДУҚОДИРОВ жавоб беради:

— Иқтисодий соҳадаги ислоҳотларнинг муваффақиятини таъминлаш, қимматли қоғозлар бозорини ривожлантиришда фонд дўконларининг аҳамияти катта. Очиғини айтганда, улар бизда эндигина шаклланаяпти. Фонд дўкони — бу инвестиция институтларининг (инвестиция маслаҳатчиси бундан мустасно) тижорат бўлинмасидир. У қимматбаҳо қоғозлар савдосини йўлга қўйиш, харидорлар билан ҳуқуқий-фуқаролик битими тузишда муҳим восита бўлиб хизмат қилади. Зеро, биз учун бозор иқтисодиётига ўтиш мавсумий кампания эмас, балки танлаб олинган бош йўлимиздир. Замонавий бозорни эса соғлом рақобатсиз, акция, вексел каби қимматли қоғозларсиз тасаввур қилиб бўлмайди.

Умумий ишимиз манфаати фонд дўконлари тармоғини кенгайтиришни тақозо этмоқда. Уларни ташкил қилишдан мақсад — аҳоли (жисмоний шахслар) маблағларини республика иқтисодиётига жалб этиш, қимматли қоғозларнинг биржадан ташқари бозорини йўлга қўйиш ва уни янада ривожлантиришдан иборатдир. Шуни айтиш керакки, фонд дўкони мустақил ҳуқуқий шахс мақомига эга эмас. Улар белгиланган тартибга мувофиқ, Ўзбекистон Республикаси Молия вазирлигининг рухсатномасига эга бўлган тегишли инвестиция институтлари ҳузурида ташкил этилади. Масаланинг бошқа жиҳати ҳам бор. Юқорида таъкидланганидек, қимматбаҳо қоғозлар савдосини такомиллаштиришда фонд дўконлари олдига катта талаблар қўйилган. Улар қимматли қоғозларга оид операцияларни амалга ошириш ваколатини олган инвестиция институтларининг рухсатномаси асосида шу институтларга тааллуқли шахс томонидан иш юритади.

Фонд дўконлари қуйидаги ҳуқуқларга эга:

— Корхоналар, ташкилотлар ёки давлат томонидан эмиссия қилинган, шунингдек, жисмоний шахслар ихтиёридаги қимматли қоғозларни тегишли нарх ва белгиланган миқдорда реализация қилиш;

— инвестиция институтлари, уларнинг «Депо» ҳисобидаги депозиторий ва филиалларида сақланаётган қимматбаҳо қоғозларни инвестиция институтлари билан қимматли қоғозларнинг соҳиблари ўртасида тузилган шартнома асосида сотишни ташкил этиш;

— қимматли қоғозларнинг янги соҳиблари хоҳиш-истагига кўра, депозиторий ва филиалларда «Депо» ҳисобини очиш, қимматбаҳо қоғозлар бозорида зарур маҳсулот хизмати кўрсатиш;

— реклама фаолиятини амалга ошириш.

Шу ўринда бир нарсани таъкидлаш жоиз. Рекламада реклама берувчиларнинг номи, уларнинг жамғарма бозорида олиб борадиган фаолият тури кўрсатилиши, тегишли маълумотлар илова қилиниши лозим. Қимматли қоғозлар бозорида рекламадан носоғлом рақобат мақсадларида фойдаланишга йўл қўйилмайди. Шунингдек, инвесторлар ва бошқа иштирокчиларни алдаш ёки чалғитишга қаратилган ёлғон маълумотлар бериш ҳам бозор қонуниятларига мутлақо зиддир.

Қимматли қоғозлар реализациясини намунали ташкил этиш учун фонд дўкони билан мижозлар ўртасида яқин ҳамкорлик бўлиши лозим. Бунинг учун мижоздан молиявий аҳволи, таваккал қилишга тайёрлиги, инвестициядан мақсади каби бир қатор муҳим маълумотлар талаб қилинади. Ўзаро ишонч ва молиявий кафолат эса тижоратчилик ишининг асосий шартидир.

Қисқа қилиб айтганда, фонд дўконлари чуқурлашиб бораётган бозор иқтисодиёти жараёнининг муҳим ва ўзига хос унсурларидан бири бўлиб, улар воситасида қимматли қоғозлар савдосини ривожлантириш, республика иқтисодиётига нақд пул тушумларини кўпайтириш имкони туғилади.

«Халқ сўзи» мухбири
Носир ТОШЕВ ёзиб олди.

• Қарор ва шарҳ

КЕНГ ИМКОНИЯТЛАР ЭШИГИ ОЧИЛЯПТИ

Вазирлар Маҳкамасининг шу йил 29 апрелдаги «Енгил ва маҳаллий саноатни ривожлантиришни давлат томонидан қўллаб-қувватлаш чора-тадбирлари тўғрисида»ги қарори айни муддао бўлди.

У нимаси билан аҳамиятли?

Биз ана шу саволга аниқлик киритиш мақсадида «Ўзбекенгилсаноат» уюшмаси ва «Маҳаллийсаноат» корпорацияси раҳбарлари билан мулоқотда бўлдик.

— Ҳозир уюшмамиз тасарруфида 450 та корхона бўлиб, шундан 444 таси мулкчилик шаклини ўзгартирди. Унинг 171 таси ҳиссадорлик жамияти, 80 таси хусусий, 97 таси жамоа, 29 таси ҳуқуқи чекланган жамият, 28 таси қўшма корхона, 32 таси ҳар хил турдаги корхоналардир, — деди «Маҳаллийсаноат» корпорацияси раисининг муовини Шуҳрат Хожимуродов. — Улар давлат тасарруфидан чиқарилганига қарамасдан, ишлаб чиқариш суръати сира сусайгани йўқ. Масалан, жорий йилда ўтган йилнинг тўрт ойига нисбатан режа 104,8 фоиз уддаланди. Корхоналаримизда тайёрланаётган маҳсулотларнинг асосий қисми ҳунармандчиликка оид. Тўғри, аввалари уларда кичкинтойлар учун мўлжалланган маҳсулотлар ҳам ишлаб чиқарилар эди. Аммо четдан келтириладиган хомашё нархининг ортиб бориши ва мавжуд технологияларнинг яроқсиз ҳолга келиб қолганлиги, болалар учун кийим-кечак тайёрлаш корхоналаримизга самара бермай қўйди. Болалар ва катталарга аталган молларнинг нархи деярли тенг. Шундай бўлса-да, болаларники бирмунча арзон сотилиши керак. Бунинг учун, албатта, давлатнинг мадади зарур эди.

Ҳукуматимизнинг қарори эса биз, маҳаллий саноатчилар учун улкан имкониятлар эшигини очди. Албатта, бу ҳужжат ҳар қандай корхона раҳбарини болаларбоп буюмлар ишлаб чиқаришга ундаши шубҳасиз. Фақат, улар ҳаракат қилсалар бас. Ишонамизки, бунинг самараси яқин ойлар ичида кўзга ташланади.

«Ўзбекенгилсаноат» уюшмаси раисининг муовини Боситхон ХАСАНОВ: — Ҳукумат қарорининг шарофати билан, аввало, ҳозирги кунда корхоналаримиз омборларида «музлаб» қолган 1 млрд. 250 млн. сўмлик маҳсулотларни арзон нархларда сотиш имкониятига эга бўлдик. Бундан тушган маблағнинг бир қисми ишлаб чиқаришга сарфланади, қолган қисми эса иқтисодий жиҳатдан қийналиб қолган корхоналарни ривожлантиришга ҳамда уларнинг ипакчилик билан шуғулланадиган жамоа хўжаликлари билан фьючерс асосида ишлашига ажратилади. Иккинчидан, корхоналарнинг давлат қарзларини узиш муддати 1997 йилнинг январига қадар узайтирилади. Учинчидан, улар муддати ўтказиб юборилган тўловлар бўйича пеня тўлашдан озод қилиниб, банклардан узоқ муддатли кредитлар олишга муваффақ бўладилар.

Шу ўринда яна бир нарсага диққатингизни тортмоқчиман. Ушбу қарорга кўра, халқ истеъмоли моллари ишлаб чиқарадиган корхоналарнинг қайта реконструкция қилинишига ва қурилишига керакли миқдорда кредит ажратилаяпти, устига-устак, болаларбоп буюмлар ишлаб чиқарганлиги учун уларни рағбатлантирмоқда. Масалан, тайёрланган маҳсулотларнинг камида 20 фоизи болаларга аталган бўлса, корхона фойдадан олинадиган солиқни 30 фоиз кам тўлайди. Агар у бундай товарлар ишлаб чиқаришга ихтисослаштирилган бўлса, солиқ миқдорини 10 фоизли ставка бўйича тўлайди. Мабодо Низом жамғармасида хорижий инвесторнинг улуши камида 50 фоизни ташкил этган қўшма корхоналар болаларга товарлар ишлаб чиқариш учун қайта сармоя сарфласалар, унда бу корхоналар фойда (даромад)дан олинадиган солиқдан озод қилинади. Буларнинг барчаси, албатта, ҳукуматимизнинг ёш авлодга кўрсатаётган ғамхўрлигининг амалий натижасидир. Биз бунга жавобан дўконларимизни ўзимизда тайёрланган маҳсулотлар билан тўлдириш ва пировардида эса янги иш ўринлари ташкил этиш йўлида ғайрат-шижоат кўрсатаверамиз.

Баҳодир ОСТОНОҚУЛОВ,
«Халқ сўзи» мухбири.

ИҚТИСОДИЙ ЖАЗО ЧОРАЛАРИ ҚОРАЛАНДИ

ПАНАМА. Америка қитъаси давлатлари ташкилоти (АДТ) бош ассамблеяси навбатдаги мажлисида АҚШнинг Кубага нисбатан иқтисодий жазо чораларини кучайтириш ҳақидаги қонунини қораловчи резолюция қабул қилди. Америка Қўшма Штатларининг мазкур қонуни Кубани янада ночор аҳволга солишдан ташқари, у билан ҳамкорлик қилувчи бошқа мустақил давлатларнинг ҳам ҳуқуқини камситади. Яъни ушбу мамлакатларнинг Куба билан ҳамкорлик қилаётган компаниялари ҳам АҚШдаги бозоридан маҳрум бўлади.

Халқаро кузатувчиларнинг фикрича, ушбу резолюция тарихий аҳамиятга эгадир. Чунки АДТнинг 48 йиллик тарихи давомида унга аъзо давлатлар илк бор Америка Қўшма штатлари қабул қилган қонунга нисбатан бир овоздан қарши чиқди.

Айни вақтда Лотин Америкаси ва Кариб денгизи ҳавзасида жойлашган давлатлар сиёсий партияларининг доимий конференцияси ҳам АҚШнинг Кубага қарши қабул қилган қонунини кескин қоралади.

ТАЛАБАЛАР ХОТИРАСИ ЁДГА ОЛИНДИ

ГОНКОНГ. Ўн минглаб гонконгликлар 1989 йили Пекиндаги Тянь Ань Мэнь майдонида ҳалок бўлган талабалар хотирасини ёд этди.

Маълумки, ўшанда Пекиннинг Тянь Ань Мэнь майдонида йиғилган талабаларнинг тинч намойиши шавқатсизларча бостирилган эди.

Рата-ТАСС ахборот агентлигининг хабар беришича, 45 мингга яқин Гонконг фуқароси шаҳардаги Хитой ваколатхонаси олдида тўпланиб, талабаларнинг бегуноҳ қонини тўкишда айбдор бўлган раҳбарларни жазолашни талаб қилган.

ҚИРУВЧИ САМОЛЁТ УРИБ ТУШИРИЛДИ

ТОКИО. Япония билан Америка Қўшма Штатларининг биргаликдаги ҳарбий машғулотлари пайтида Япония аскарлари АҚШнинг А-6Е қирувчи самолётини тасодифан уриб туширган.

Япония Бош вазири Рютаро Хасимото ушбу англашилмовчилик туфайли АҚШ ҳукуматидан кечирим сўради.

Дастлабки текширувларга қараганда, япон кемасидаги зенит мосламаси автоматик тарзда бошқарилгани туфайли, назорат майдонига кирган Америка қирувчисини ўз-ўзидан уриб туширган. Айни вақтда ҳалокат сабаблари ўрганилмоқда.

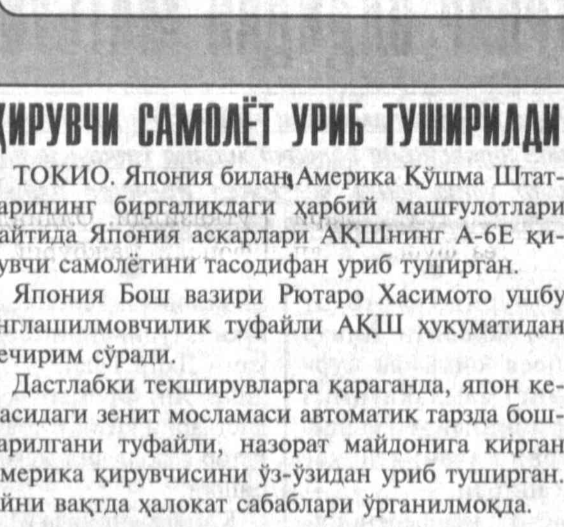

Ҳиндистон тарихий обидаларга бой ўлка.

БИР ЎРИНГА ТЎҚҚИЗ ДАЪВОГАР

МОСКВА. Россия Федерацияси бандлик хизматидан маълум қилинишича, айни пайтда мамлакатда бўш турган ҳар бир иш ўрнига 9 нафар ишсиз даъвогарлик қилар экан. Бўш иш ўринларининг бешдан бир қисми саноат корхоналари, қолган қисми эса соғлиқни сақлаш, маиший хизмат, ижтимоий таъминот тизими, фан, маданият ва маориф соҳалари ҳисобига тўғри келар экан.

Россия Федерацияси бандлик хизмати матбуот бўлими раҳбарининг фикрича, ишсизлар сони кўпаяётган бир пайтда Россияда бўш иш ўринларининг сақланиб қолаётгани малакали мутахассисларнинг етишмаслиги ва ойлик маошнинг ҳаддан ташқари озлиги туфайлидир.

МАХСУС КОМИССИЯ МАЖЛИСИ

АЛ-ҚУВАЙТ. Қувайт, Ироқ, Саудия Арабистони, Буюк Британия, Франция ва АҚШ вакилларидан иборат махсус комиссия 1990-1991 йилларда Ироқнинг Қувайтни босиб олиш даврида бедарак йўқолганлар тақдири бўйича навбатдаги мажлисини бошлади.

Ироқ оммавий ахборот воситаларининг маълум қилишича, мамлакат ҳукумати уруш вақтида 128 нафар қувайтлик ҳибсга олинганини тан олаётир. Лекин халқаро Қизил хоч ташкилоти ва Қувайт ҳукумати бу даврда 600 нафардан зиёд киши бедарак йўқолганини айтмоқда.

Қувайт вакилининг айтишича, бедарак йўқолганлар орасида Саудия Арабистони ва бошқа Араб давлатларининг фуқаролари ҳам бўлган.

• Биз ва ҳуқуқ

АГАР ҚОНУН ИШЛАСА...

Жамиятнинг бир маромда фаолият кўрсатиши нафақат мукаммал ҳуқуқий тизим бўлишини, балки барча фуқаролар ва юридик шахсларнинг қонунларга сўзсиз итоат этишини ҳам тақозо этади. Ҳуқуқшунослик фанлари доктори, Убайдулла Тожихоновнинг қуйидаги мақоласи ана шу мавзуда.

Қонун қабул қилиш жуда катта куч талаб этадиган қонун ижодкорлиги фаолиятининг сўнгги босқичидир. Айрим кодекслар қонунлар билан юзаки танишган, соҳадан бехабар кишига ҳаммаси жуда оддий туюлиши, бундай баён ҳар бир кишининг қўлидан келадигандек кўриниши мумкин. Лекин аслида, ундай эмас. Тақиқлар, кўрсатмаларни ва талабларни қонунда ана шундай барчага тушунарли қилиб баён этиш қонун лойиҳасини тайёрловчилардан узоқ вақт ва кўп меҳнат талаб этади. Қонун чиқарувчи жамиятда ҳам шу кунларда ҳам, келажакда юз бериши мумкин бўлган ижтимоий, иқтисодий, сиёсий ва бошқа жараёнларнинг барча нозик жиҳатларини ва мураккабликларини инобатга олиши, яъни қонунчилик башоратини амалга ошириши керак. Қонун чиқарувчи нафақат Ўзбекистон Республикасининг Конституцияси ва амалда бўлган бошқа қонунларга зид келмайдиган қонун нормаларини аниқ ва равшан ифодалаб бериши, балки шу билан биргаликда, мазкур қонунни чиқаришга сабаб бўлган ижтимоий муаммоларни ҳам ҳал этиши керак.

Масалан, қонун чиқарувчи учун маошлар ёки пенсияларни қонун билан бир неча марта оширишнинг ҳеч бир қийинчилиги йўқ. Тор фикрли киши назарида эса бунга ҳеч бир монелик ҳам йўқ. Лекин масалани бу тарика ҳал этиш ўзбошимчалик бўлур эди. Зеро, бундай қарор қабул қилиш ва уни амалга оширишни таъминлайдиган қонунни чиқариш ҳеч бир ижтимоий асосга эга бўлмайди, чунки маошлар ва бошқа тўловларни ошириш учун иқтисодий муносабатлар тегишли даражада ривожланган, бундай тўловлар бюджет маблағлари билан кафолатланган бўлиши керак. Ҳар қандай қонуний актнинг қабул қилиниши анчагина мураккаб иқтисодий ҳисоб-китобни амалга оширишни талаб этади.

Қонун чиқариш нафақат унинг мазмунини илмий ва амалий жиҳатдан англаб етишни талаб этади, балки унинг шакли ва мазмунига ҳам муайян талаблар қўяди. Тайёрланаётган қонунлар ва бошқа норматив актлар шаклига қўйиладиган энг умумий талабларга қуйидагилар киради: 1) ҳуқуқий жиҳатдан тартибга солишнинг максималлиги; 2) кўрсатма ва тақиқ белгиларининг аниқлиги; 3) норматив кўрсатмаларнинг мантиқий жиҳатдан изчил баён этилиши, уларнинг системага эга бўлиши; 4) зиддиятлар ва қарама-қарши фикрлар тўқнашувининг бўлмаслиги; 5) қонуннинг шиорга айланиб қолишига йўл қўймаслик; 6) норматив материалнинг аниқ, қисқа ва равшан бўлиши; 7) норматив акт тилининг равшан, оддий ва тушунарли, матннинг осон эсда қоладиган бўлиши; 8) фойдаланиладиган техник усулларнинг бир хил ва изчил бўлиши.

Шу билан биргаликда ҳар қандай қонундан: 1) Конституцияга мувофиқ келиши; 2) принципиал янги қоидаларга эга бўлиши; 3) ҳуқуқий тизимга унинг узвий қисми сифатида қўшилиб кетиши; 4) аҳоли бирон-бир қисмининг ҳуқуқ ва эркинликларини камситадиган ҳеч бир қоидага эга бўлмаслиги; 5) қонун талабларининг бажарилмаслиги учун жавобгарлик белгиланган бўлиши ва бошқалар талаб этилади. Табиийки, булар қонун ижодкорлигига оид муаммолардир.

У ШИОР ЭМАС-КУ, АХИР

Бироқ қонун чиқаришнинг ўзи бирдан-бир мақсад эмас.

Ҳар бир қонун муайян ижтимоий самарага эришиш учун қабул қилинади ва бу ўринда фуқаролар, жамият ва давлат манфаатларини амалга оширишнинг ўзига хос қуроли сифатида намоён бўлади.

Шунинг учун қонун, ҳар қандай бошқа норматив акт сингари, турмушда қўлланилган тақдирдагина яшайди. Қонуннинг чиқарилиши кишилар, муассасалар, корхоналар, ташкилотлар, давлат каби ҳуқуқий муносабатлар субъектларининг ҳуқуқий нормада ифодаланган ва кўрсатмага мос келадиган хатти-ҳаракатларини таъминлашга қаратилган. Бундан келиб чиқиб, шуни назарда тутиш керакки, қонун барча унга амал қилган тақдирдагина самара беради. Агар қонун бажарилмаса, у қонун эмас, шиор бўлиб қолади. Ҳаётий эмаслиги маълум бўлган қонунни чиқаргандан чиқармаган афзал. Ишламаётган қонунлар қонун чиқарувчининг ва давлатнинг обрўсига путур етказади. Қонунга амал қилмаслик жамиятни пароканадаликка олиб келади, уни юксак даражада ташкил топган «организмдан» мўрт ва шаклсиз массага айлантиради. Қонунлар ишламаслигининг оқибатларидан бири уларни яхши билмасликдир.

Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасида 1995 йил якунлари ва 1996 йилдаги вазифаларга бағишланган мажлисда таъкидланганидек, бозор муносабатларини жадал қарор топтириш учун зарур бўлган барча қонунлар ва қонуний ҳужжатлар мавжуд. «Хўш, нима учун улар тўлиқ ишламаяпти? Энг заиф жойимиз, — деганди мажлисда Президентимиз, — бу ижрочиларнинг ўрта бўғини, яъни корхона ва хўжаликларнинг раҳбарлари. Улар қонунларнинг бажарилиши учун масъул бўлсалар-да, талабчанлиги йўқ шароитда яшамоқдалар. Бу эса боқимандаликка ва масъулият ҳиссининг йўқолишига олиб келмоқда...»

Талабчанлик ва ижро интизомининг йўқлигига кўпинча қонунлар ва бошқа қонуний актларни билмаслик сабаб бўлади. Юксак ҳуқуқий маданиятга эгалиги, ҳуқуқий кўрсатмаларни билиши билан мақтана оладиган мутахассислар ва раҳбарлар, албатта, кўп эмас. Биз баъзан қонунларнинг аҳамиятини соатлаб муҳокама қиламиз. Иш уларни амалга оширишга, муайян бир муаммони ана шу қонунлар ва бошқа қонуний актлар асосида ҳал этишга бориб тақалганда эса уларни билмаслигимиз маълум бўлиб қолади. Кўпинча раҳбарларнинг, шунингдек, оддий хизматчиларнинг, улар раҳбарлик қилаётган иш участкаси олдига қўйилган вазифаларни муваффақиятли бажаришлари учун зарур бўлган аниқ ҳуқуқий кўрсатмаларни қанчалик билишлари текширилмайди. Ваҳоланки, вақти-вақти билан шу ишни амалга ошириб туриш жуда фойдали.

Олайлик, савдо ходими савдо қоидалари ва харидор ҳуқуқларини, ДАН ходими нафақат тақиқловчи, балки тавсия этувчи йўриқномаларни, нафақат ўз ҳуқуқларини, балки мажбуриятларини ҳам, Инсон ҳуқуқлари тўғрисидаги, ҳайдовчиларнинг шаъни ва қадр-қимматини ҳимоя қилиш тўғрисидаги қонунларни ҳам билиши лозим. Барча тадбиркорлар ва фуқаролар солиқ ва тўловлар тўғрисидаги қонунларни билишлари ва уларга риоя қилишлари керак, зеро, бу давлат механизми яхши ишлаши учун зарур бўлган шартлардан биридир. Меҳнат ва фуқаролик қонунларининг бузилиши фуқароларнинг шахсий номулкий ва мулкий ҳуқуқларининг чекланишига олиб келадики, бу нарса жамиятдаги соғлом руҳий муҳитнинг бузилишига шароит яратади.

Бизни ушбу масалани қўйишда ўта талабчанликда айблашлари мумкин. Ҳақиқатан ҳам, кўпгина ҳолларда ҳуқуққа риоя қилиш учун айрим умумий ҳуқуқий ва ахлоқий принципларни тушуниш ва ўзлаштиришнинг ўзи етарли бўлади. Бироқ мақсадимиз адолатли фуқаролик жамияти ва демократик давлат қуриш бўлган бугунги кунда умумий принциплар ҳақидаги билимларнинг ўзи етарли эмаслиги, чунки улар у ёки бу масалани ҳал этиш учун зарур бўлган ҳуқуқий маълумотларнинг ўрнини боса олмаслиги борган сари кўпроқ маълум бўлмоқда. Шунинг учун ҳам ҳозирги замон нафақат мутахассислардан, балки барча фуқаролардан ўзларининг фуқаролик, ишлаб чиқариш ва кундалик турмушлари билан боғлиқ ҳуқуқ ва мажбуриятлари доирасида ҳуқуқий билимларни ўзлаштиришларини талаб этмоқда.

Инсон ҳаёти ҳамда мулкига қарши жиноятлар ва ҳуқуқбузарликларга мутлақо тоқат қилиб бўлмайди. Улар жабрланувчи учунгина эмас, балки бутун жамият ва давлат учун ҳам хатарлидир. Жиноятларни камайтиришнинг самарали чораси ҳар бир жиноий ҳодиса ва жамиятга қарши хатти-ҳаракат содир этган шахсга нисбатан қонунларни ўз вақтида ва оғишмай татбиқ этишдан иборат. Тараққийпарвар мутафаккирлар мазкур талабни жавобгарликнинг муқаррарлиги принципи орқали ифодалаб берганлар. Бу ўринда шуни қониқиш билан таъкидлаш лозимки, бу қоида ўзининг қонуний ифодасини биринчи марта мустақиллик йилларида — Ўзбекистон Республикаси Жиноят кодексининг 10-моддаси ва Маъмурий жавобгарлик тўғрисидаги кодекснинг 3-моддасида топди. Фуқароларнинг ҳар қандай қонунга қарши қилмиши учун жавобгарликнинг муқаррарлигини тушуниб олишлари ҳуқуқбузарликларни тийиб турувчи кучли омилдир.

Бозор иқтисодиёти муносабатларининг ривожланиши шароитида ҳуқуқбузарликларнинг олдини олиш чора-тадбирлари муҳим аҳамият касб этади. Ишлаб чиқарилган маҳсулот, у саноат ёки қишлоқ хўжалиги маҳсулоти бўлишидан қатъи назар, истеъмолчиларга энг оддий ва қулай йўллар билан етказилиши лозим. Бироқ ёмғирдан кейинги қўзиқоринлардек кўпайиб кетган турли хил олибсотарлар, товламачилар, «янги тадбиркорлар» бозор муносабатларининг бир маромда ривожланишига тўсқинлик қилмоқдалар. Уларни ўз вақтида «тийиб қўйиш» лозим. Ана шунда маҳсулот ишлаб чиқарувчилар ҳам, истеъмолчилар ҳам давлатнинг ҳақиқий ислоҳотчи сифатида уларга ғамхўрлик қилаётганлигини ҳис этадилар. Бу масалага Ўзбекистон Республикаси Президенти юксак минбарлардан туриб бир неча марта диққатни тортган эди. У бозор муносабатларига ўтишнинг ҳозирги босқичида кўп нарса давлатга, қонунлар, Президент Фармонлари, ҳукумат қарорларининг ижросини назорат қилишга масъул бўлган давлат хизматчиларига боғлиқ эканлигини доимо таъкидламоқда. Бироқ эски тузумнинг салбий қолдиқлари шунчалик илдиз отиб кетганки, уларни эзгу мақсадлар билангина йўқ қилиб бўлмайди. Шунинг учун нафақат ҳуқуқни муҳофаза этувчи органлар, балки барча бошқарув органлари, ҳокимиятлар, ижтимоий бирлашмалар, ўз Ватанини севувчи барча инсонлар ҳам ғайрат ва шижоат билан меҳнат қилишлари талаб этилади.

ҲУҚУҚНИНГ «НОЗИК» ТОМОНЛАРИ

Ҳозирги кунда бир мақсадга йўналтирилган умумий мажбурий ҳуқуқий таълимни йўлга қўйиш керак. Лекин афсуски, бугунги кунда ҳуқуқнинг «нозик томонлари» у ёқда турсин, ҳаттоки, қонунлардаги умумий талаблар ҳам барча фуқароларнинг ички эътиқодига айланди, деб айта олмаймиз. Шу нуқтаи назардан барча инсонларнинг, давлат хизматчиларининг, корхона ва ташкилот раҳбарларининг ҳуқуқий маданиятини ошириш борасида жуда кўп ишлар қилиш керак.

Ҳуқуқий давлат шароитида барча — фуқаролар ҳам, давлат хизматчилари ҳам ҳуқуқий жиҳатдан саводли бўлишлари зарур. Ҳуқуқий нормаларнинг талабларини билиш, уларга ҳурмат билан муносабатда бўлиш бу нормаларга риоя қилишни тақозо этади.

Биз шу йил 660-йиллигини нишонлаётган буюк соҳибқирон бобомиз Амир Темур ўз давлатининг асосини Тузукларида қайд этганидек, дини ислом, тўра ва тузук асосида мустаҳкамлади. Соҳибқироннинг ўзи қонунларга қатъий риоя қилгани ҳолда мусулмонларни гуноҳ ишлардан қайтариб, яхши ва савоб ишларга ундаган. Мусулмонларга диний масалалардан таълим бериб, шариат ақидалари ва ислом дини илмлари: тафсир, ҳадис, фиқҳдан дарс берсинлар деб, ҳар бир шаҳарга олимлар ва мударрислар тайин қилди.

Қонунга, ҳуқуққа ҳурмат руҳи инсонга она сути билан бирга сингдирилиши лозим. Бу иш мактабгача бўлган муассасаларда, мактаб, лицей, коллеж, олий ўқув юртлари ва меҳнат жамоаларида давом эттирилиши, унга зиёлилар ҳам жалб этилиши зарур.

(Давоми бор).

• *Мустақиллик иншоотлари*

ШЎРТАНГ ОЛТИНГУГУРТИ

Қашқадарёдаги Шўртанг газ конларидан топилган табиий ёқилғи таркибида олтингугурт борлиги аниқланган. Мутахассисларнинг фикрича, уни маиший мақсадларда ишлатиб бўлмайди. Сабаби — газ таркибидаги олтингугурт ёниш жараёнида заҳарли моддаларга айланиб, инсон саломатлигига путур етказиши мумкин. Бу хилдаги газ қувурларнинг тез ишдан чиқишига ҳам сабаб бўларкан.

Ҳозирги кунда республикамизнинг кенжа саноат шаҳарларидан бири — Муборак яқинида газ таркибидан олтингугурт ажратиб оладиган корхона ишлаб турибди. Замонавий асбоб-ускуналар билан жиҳозланган ушбу корхонада Шўртанг газининг бир қисми қайта ишланиб, саноат тармоқларига, шаҳар ва қишлоқларнинг аҳолисига етказиб берилмоқда. Бу табиий ёқилғининг ҳаммасини олтингугуртдан ҳоли қилиш учун ҳали кўпгина муаммоларни ҳал этиш лозим. Шунинг учун ҳам Шўртанг газ конлари бошқармаси маъмурияти бевосита коннинг ўзида газдан олтингугурт ажратиб олиш таклифини ўртага қўйди. Бу таклиф республика ҳукумати томонидан маъқулланди. Натижада кўп ўтмай янги жиҳоз ва ускуналар келтирилиб, ўрнатила бошланди. «Ўзбекистон — Лукойл» ҳиссадорлик жамиятининг мутахассислари кончилар билан ёнма-ён туриб ишладилар. Улар қарийб бир ярим йилга мўлжалланган юмушларни саноқли ойлар ичида бажариб, бунёдкорлик қудратини намоён этишди.

Шундай қилиб, мустақил республикамизнинг улкан газ конида «зангори олов»дан кимё саноати учун қимматбаҳо хомашё — олтингугурт ажратиб олиш йўлга қўйилди.

— Бу ишни рўёбга чиқаришда чет эллик ҳамкорларнинг ҳиссаси катта, — дейди Шўртанг газ конлари бошқармаси бошлиғи, тажрибали муҳандис Абдулла Абдуназаров.

Улар бизга молиявий жиҳатдан беғараз ёрдам кўрсатдилар. Шунингдек, «Ўзмахсусэнергогаз» бирлашмаси, «Ўзбекистон — Лукойл» ҳиссадорлик жамияти мутахассислари, муҳандис-техник ходимлари ҳам куч-ғайратларини аямади. Иш икки сменада ташкил этилгани, зарур жиҳозлар ўз вақтида етказиб берилгани туфайли ушбу иншоотни қисқа вақт ичида барпо этишга муваффақ бўлдик.

Дарҳақиқат, шундай. Корхона йилига юз миллион куб метрдан зиёд газни қайта ишлаш, 14 минг тонна олтингугурт ҳосил қилиш қувватига эга. Бу қимматли хомашёни чет элларга экспорт қилиб, эвазига замонавий асбоб-ускуналар сотиб олиш мўлжалланаяпти.

П. ГАДОЕВ,
«Халқ сўзи» мухбири.

• *Қандай яшаяпсан, болакай?*

АВВАЛГИЛАРГА ЎХШАМАС

Тошкент шаҳридаги Улуғбек номли маданият ва истироҳат боғи жамоаси турли мавзуда ўтказилажак тадбирлар режасини тузиб олдилар. Уларнинг мақсадлари боққа ташриф буюрувчи ҳар бир дам олувчининг кўнглини хушнуд қилиш ва мароқли дам олишини уюштиришдан иборатдир. Турли хил шакл ва мазмундаги тадбирларни ўтказиш, қизиқарли байрам ва кечалар, учрашув ҳамда энг яхши бадиий жамоаларнинг чиқишларини мунтазам ташкил қилиш Улуғбек номидаги истироҳат боғи жамоасининг доимий анъанасига айланиб қолган.

Шаҳар ва тумандаги энг яхши бадиий ҳаваскорлик жамоаларининг чиқишлари уюштирилиб, уларнинг ижодлари халққа тарғиб қилинмоқда. Ёш хонандалару мусиқачилар, қизиқчилару раққосаларнинг кўрик-танловлари уюштирилмоқда. Туманда турли ташкилотлар, ишлаб чиқариш корхоналари билан ҳамкорликда меҳнат фахрийлари ва илғорлари билан учрашув кечалари, касб байрамлари, оммавий сайиллар бўлиб ўтмоқда.

Барча тадбирларни юксак савияда ўтишига сабаб, боғ ҳудудининг тозалиги, ҳавосининг софлиги ва ўсимлик дунёсининг гўзаллигидир. Ходимларнинг дам олувчиларни очиқ чеҳра билан кутиб олишлари арғимчоқ, айланмачоқ, чархпалакларнинг узлуксиз ишлаб туриши боққа келувчилар сонини тобора оширмоқда.

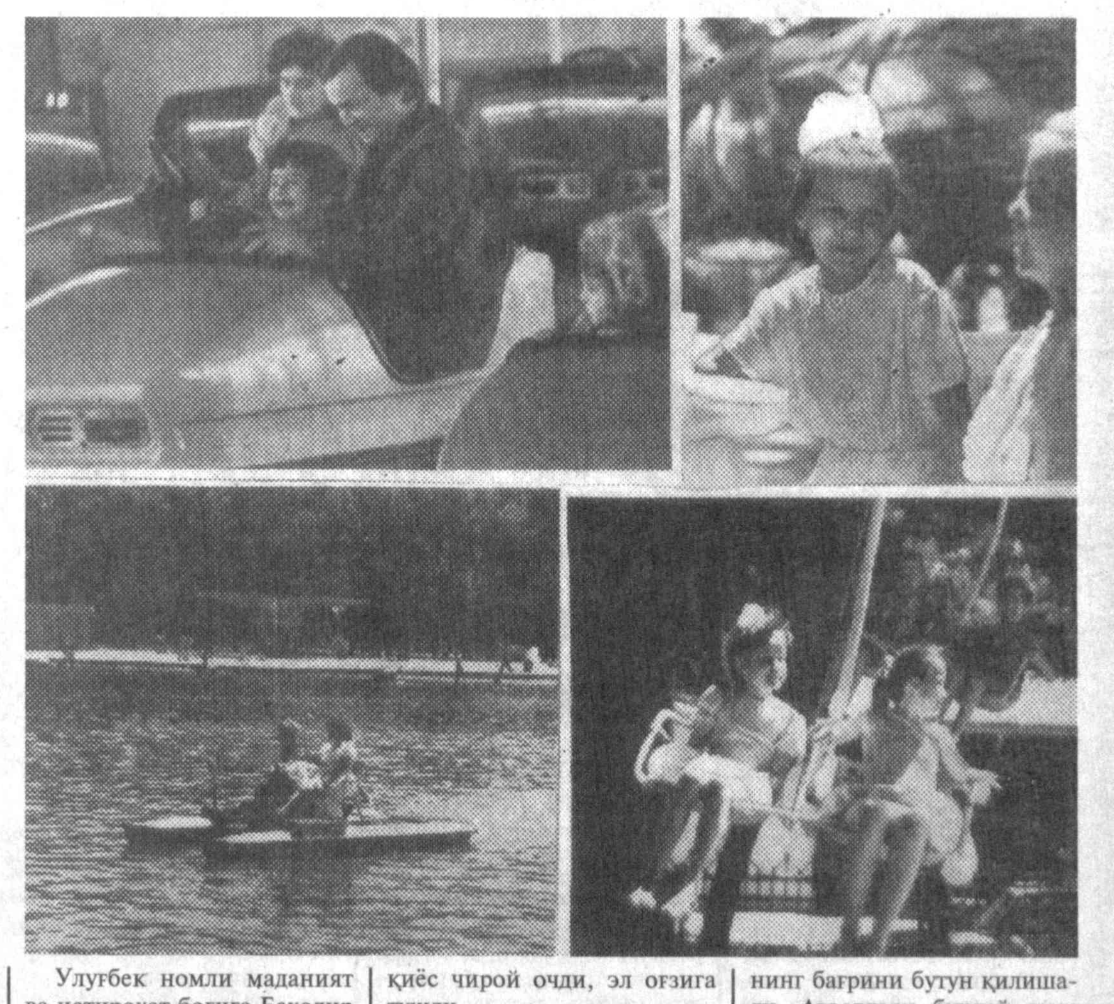

Улуғбек номли маданият ва истироҳат боғига Баҳодир Султонов ўн икки йилдан буён раҳбарлик қилиб келмоқда. У ўз раҳбарлик фаолияти даврида асосий қисми ёшлардан ташкил топган ишчан жамоа тузди. Ишга бўлган ғайрати ва талабчанлиги, ташкилотчилиги ва меҳнатга ижодий ёндошиши туфайли истироҳат боғи беқиёс чирой очди, эл оғзига тушди.

— Айниқса бизнинг кичкинтойларимизга боғ маъмуриятининг меҳри бўлакча, — дейди Чилонзор туманидаги 2-болалар уйи тарбиячиси Виктория Баженова. — Чунки улар ҳар сафар болалар уйи тарбияланувчилари учун бепул хизмат кўрсатишади. Кўнгли ярим кичкинтойларнинг бағрини бутун қилишади. Авваллари бундай эмас эди.

Дарҳақиқат, боғдаги бугунги ҳаёт ўзгача, ҳофиз айтганидек, аввалгиларга ўхшамас...

Д. ОРИПОВА,

Суратларда: мазкур истироҳат боғидан лавҳалар.
С. МИХАЙЛОВ олган суратлар.

• *Биртаям танқид натижасиз қолмайди*

«ИККИ УСТУВОР ЙЎНАЛИШ»

(«Халқ сўзи» 1996 йил, 18 апрель)

Унда иқтисодий ислоҳотларнинг бориши Наманган шаҳри мисолида атрофлича таҳлил қилинган эди. Ушбу мақола юзасидан қуйидаги жавоб хати олинди:

Мақолада кўрсатилган камчиликлар асосан тасдиқланди. Жумладан, назорат касса машинасисиз ишлаётган 162 савдо дўконининг 107 тасига ана шундай машиналар ўрнатилди. Қолганларига ҳам тез фурсатда аппарат ўрнатиш чоралари кўрилмоқда. Якка тартибда меҳнат фаолияти билан шуғулланувчи фуқаролар сони 2650 нафарга етди, улардан 26 апрель ҳолатига кўра 2916 минг сўм маҳаллий бюджетга туширилди. Шу йилнинг 1-чорагида улар фаолиятидан тушадиган даромад солиғи режаси 2021 минг сўм бўлиб, бу кўрсаткич ортиғи билан уддаланган.

Дебитор қарзларнинг пайдо бўлишига айрим корхона раҳбарларининг фаолияти сабаб бўлмоқда. Хусусан, Кимё заводи ва мебель тайёрлаш фабрикасида текшириш ўтказилди. Олдиндан 15 фоизли мажбурий тўлов бўлмасдан туриб, Кимё заводи Қарши шаҳридаги «Ўзбекнефтьгаз» геологик базасига 127,2 минг сўмлик маҳсулот юборган. Шунингдек, корхона «Ўзбекнефтьгаз»нинг Чортоқ базасига ҳам 475,2 минг сўмлик маҳсулот чиқарган. Бунинг учун завод бош директори М. Мамадалиев, бош ҳисобчи Л. Суюновалар 2000 сўмдан маъмурий жаримага тортилди.

Наманган вилоят ва шаҳар прокуратурасининг иш режасига мувофиқ Ўзбекистон Республикаси Президентининг 1995 йил 12 майдаги «Халқ хўжалигида ҳисоб-китоблар ўз вақтида ўтказилиши учун корхона ва ташкилотларнинг раҳбарлари масъулиятини ошириш чора-тадбирлари тўғрисида»ги Фармони ижроси бўйича текшириш ўтказилган, унга шаҳар солиқ инспекциясининг мутахассислари жалб этилган.

Мазкур текшириш якуни бўйича вилоят ва шаҳар прокуратураси томонидан ана шу юқорида номи қайд этилган 9 та корхона ва ташкилотларнинг раҳбарларидан 12 тасини маъмурий жавобгарликка тортиш ҳақида қарор чиқарилган ва уларни ижро этиш шаҳар солиқ инспекциясига юборилган. Ушбу қарорлар асосида 12 нафар мансабдор шахс маъмурий жазога тортилган. 6 нафар мансабдор шахс эса қонун талабларини бузмаслик ҳақида огоҳлантирилган.

Вилоят Давлат солиқ бошқармаси мақолани кенг муҳокама этиб, унда қайд этилган камчиликларни тугатиш юзасидан тадбирлар ишлаб чиқди. Ўз вазифасига масъулиятсизлик билан қараб маълумотномага имзо чекиб юборгани учун шаҳар солиқ инспекцияси бошлиғи И. Каримжонов огоҳлантирилди. Шунингдек, материалда баён этилган танқидий хулосаларга бундан буён асло йўл қўймаслик чоралари кўрилди. Тармоқ ходимлари юқорида баён этилган нуқсонлардан батамом ҳоли бўлиш йўлида изланмоқдалар.

А. МАМАТЖОНОВ,
Наманган вилояти Давлат солиқ бошқармаси бошлиғи.

«БУЮК ИПАК ЙЎЛИ»

ҳафталик лотереясининг 1996 йил 5 июнда ўтказилган 11 тираж ўйинининг

НАТИЖАЛАРИ

Биринчи соврин — 36347 сўм, N 60766, N 13 серия, разряд 04 билети эгасига насиб этди.

Иккинчи соврин — 956 сўм, N 60766, разряд 04 билети эгасига насиб этди.

Учинчи соврин — 183 сўм, билет номери охирги рақами 6 билан тугаган ва серия N 13, разряд 04 бўлган билетларга тушди.

Билетларга тушган ютуқларни Халқ банки бўлимларидан олишингиз мумкин.

Навбатдаги 12-тираж ўйини 12 июнда бўлади.

01 разрядли 09,20 серияли билетлар ўйнайди.

БИЗ БИЛАН ЎЙНАНГ ВА ЮТИНГ!

ЭЪЛОН!

Республиканинг илмий ва илмий-педагогик ходимлар тайёрлаш билан шуғулланувчи барча вазирликлари, комитетлари, академиялари, олий ўқув юртлари, илмий муассасалари, ташкилотлари раҳбарлари ҳамда аспирантлар диққатига

Ўзбекистон Республикаси Фан ва техника давлат комитети Ўзбекистон Республикаси Президентининг аспирантлар учун 1997 йилги давлат стипендияларига даъвогарлар ўртасида ўтказиладиган танловда иштирок этиш учун 2-ўқув йилини муваффақиятли тугатган 3-ўқув йилu аспирантларининг ҳужжатлари 1996 йилнинг 1 октябридан 30 октябригача қабул қилинишини маълум қилади.

Танлов Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг 1993 йил 25 мартдаги «Ўзбекистон ўқувчи ёшларини тақдирлаш ва моддий рағбатлантириш тўғрисида»ги 157-қароридаги «Аспирантлар учун Ўзбекистон Республикаси Президентининг давлат стипендиялари ва уларни тайинлаш тартиби тўғрисида»ги Низомга асосан ўтказилади.

Вазирликлар, комитетлар ва академиялар Ўзбекистон Республикаси Президентининг аспирантлар учун 1997 йилги давлат стипендияларини тайинлаш бўйича олий ўқув юртлари, илмий муассасалар ва ташкилотларнинг илмий кенгашлари қарорлари асосида тайёрланган коллегия тавсияномалари билан биргаликда Ўзбекистон Республикаси Президентининг 1997 йилги давлат стипендиялари танловида қатнашувчи аспирантларнинг ҳужжатларини (2 нусхада) ЎзР ФТДКга 1996 йил 1 октябрдан 30 октябргача юборишлари керак.

Манзилимиз: 700017, Тошкент шаҳри, Ҳ. Сулаймонова кўчаси, 29-уй. телефон: 39-16-50, 39-12-38.

• *Китоб жавонингизга*

ТАРИХ ДАРСЛИГИ ПОЙДЕВОРИ

Истиқлол туфайли миллий қадриятларимизни тиклаш ва ундан оқилона фойдаланиш, маданий меросимизни кенг кўламда ва ҳар томонлама ўрганишимизга кенг йўл очилди. Ўқув юртларида эса мамлакатимиз тарихи, маданияти ижтимоий — фалсафий тафаккурини ўрганиш йўлга қўйиляпти.

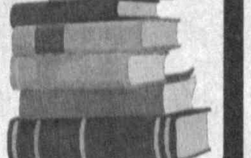

Шу маънода «Ўзбекистонда ижтимоий-фалсафий фикрлар тарихидан» ўқув қўлланмасининг чоп этилиши муҳим аҳамиятга эга (Тошкент, Ўзбекистон, 1995 й.). Мазкур рисола чиқиши биланоқ кенг ўқувчилар оммасининг диққат-эътиборини ўзига тортди. Бунинг бир неча сабаблари бор. Аввламбор, шу вақтга қадар Марказий Осиё ижтимоий-фалсафий тарихи бўйича ёзилган яхлит бир ўқув қўлланмаси ишлаб чиқилмаган ва чоп этилмаган эди. Тўғри, фалсафа тарихи, ўрта осиёлик мутафаккирлар дунёқараши ҳақида файласуфлар, тарихчилар, сиёсатшунослар, иқтисодчилар, адабиётшунослар кўп ишларни амалга оширишди, рисолалар чоп этилди, диссертациялар ёзилди ва ёқланди. Биз бу ерда «Ўзбекистонда прогрессив ижтимоий-фалсафий фикрлар тарихига доир материаллар» (Тошкент, 1957 й.), академик И. М. Мўминовнинг «Ўзбекистон ижтимоий-фалсафий тафаккури тарихидан» (Тошкент, 1960 й.), «Ўзбекистон ижтимоий-фалсафий тафаккури тарихидан очерклар» (Тошкент, 1977 й.) ва бошқа ишларни назарда тутаяпмиз. Шу вақтгача чиқарилган ўқув дарсликларида фалсафа тарихи бўйича боблар эълон қилинди. Аммо, тугалланган, маълум системага солинган дарслик ҳозирча йўқ эди.

Рисола қадим замонлардан тортиб XX аср бошидаги Шарқ халқларининг, хусусан Марказий Осиё халқларининг маданий меросини, ўтмиш фалсафий қадриятларини ёритиб беради. Қўлланманинг биринчи бобида VIII — XIII асрларда Ўрта Осиёнинг машҳур ал-Хоразмий, ал-Фарғоний, Форобий, Ибн Сино, Беруний кабиларнинг табиий-илмий ва ижтимоий-фалсафий қарашлари билан бирга Имом Бухорий, аз-Замахшарий, Аҳмад Яссавий кабиларнинг диний-ахлоқий қарашлари, тасаввуф оқимлари ёритилган. II боб XIII асрда Ўрта Осиёдаги ижтимоий-фалсафий фикрлар тарихи ҳақидадир.

Рисоланинг XVI — XIX асрнинг биринчи ярмидаги ижтимоий-фалсафий тарихига бағишланган учинчи бобини алоҳида таъкидламоқчимиз. Фалсафа тарихига бағишланган кўп ишларда худди шу давр анча бўш ёритилганди. Мазкур ишнинг бу қисмида Қорабоғий, Шерозий, ал-Бухорий, Машраб, Сўфи Оллоёр кабиларнинг дунёқарашлари берилади. Рисоланинг ушбу боби шу даврдаги айрим шахслар дунёқараши тугал ҳолатда илк бор ёритилгани билан ҳам диққатга сазовордир.

Рисоланинг тўртинчи боби Туркистоннинг Россия томонидан босиб олинганидан кейинги даврига бағишланган. Унда Туркистондаги маърифатпарварлик ҳаракати тарихи кенг ёритилган.

М. АБДУЛЛАЕВ,
фалсафа фанлари доктори,
С. БОЙМАТОВ, доцент.

ДИҚҚАТ, ЯНГИЛИК!

Халқ банки 1996 йил 1 июндан аҳолига

"Рағбат" ва "Омад"

номли янги омонат турларини таклиф қилади.

"Рағбат"

номли омонатга пул топшириб, Сиз ойига 4 фоиздан даромад олиш билан бирга омонат қолдиғининг 80 фоиз миқдорида имтиёзли кредит олиш ҳуқуқига эга бўласиз.

Омонатнинг энг кам миқдори 3000 сўм.

Сақланиш муддати - 6 ой.

Ютуқли омонат

"Омад"га

пулингизни топшириб, жуда катта ютуққа эга бўлиб, омадингиз чопиши ҳеч гап эмас!

Бу омонат тури "талаб қилиб олгунча" омонат тури каби кирим ва чиқим муомалаларини бажариш ва фоизлар қўшиб бориш билан бирга ҳар ярим йилда даромадингизни 3 мартадан 20 мартагача ошириш имкониятини беради.

Халқ банкида омадингизни синаб кўришни таклиф қиламиз!

ЭШИТМАДИМ ДЕМАНГЛАР!

Халқ банки ўзининг анъаналарига содиқ қолган ҳолда бу йил ҳам Халқаро болаларни ҳимоя қилиш куни муносабати билан 1 июнда дунёга келган барча чақалоқлар номига мақсадли болалар омонатларини очиб, 400 сўмдан суюнчи беришини маълум қилади.

Шунингдек, сафимизга қўшилган жажжи ватандошларимизнинг ота-оналарига уларни Ватанимизнинг садоқатли фарзандлари қилиб тарбиялашларига ишонч билдиради.

КОРХОНАЛАР РАҲБАРЛАРИ ДИҚҚАТИГА!

"OIL SERVIS"

Нефть маҳсулотларини қабул қилиш, сақлаш ва сотиш чоғида аниқ ҳисоб-китоб олиб бориш ва ёнилғи-мойлаш омборларидаги ёнғинга қарши аҳволни тартибга солишда Сизга ёрдам беради.

Ўн йиллик тажрибага эга бўлган ва "Ўздавстандарт"нинг 0132 рақамли лицензиясини олган корхона

ҚУЙИДАГИЛАРНИ БАЖАРА ОЛАДИ:

- *резервуарлар ва нефть қувурларини хажмий ва геометрик усулда ГОСТ ва мувофиқ тез ва сифатли даражалаш;*
- *резервуарлардаги тешик ва терчилаш (буғ билан қопланиш)ни уларни нефть маҳсулотларидан бўшатмай туриб (оловсиз усулда) тез бартараф этиш;*
- *автомобилларга ёнилғи қуйиш станцияларида созлаш, ишга тушириш юмушларини бажариш.*

Бизнинг телефонлар:

(8-3712) 55-84-22, 45-52-95.

Ўзбекистон телерадиокомпанияси республика радиосининг жамоаси «Ижтимоий ҳаёт» бош муҳарририятининг муҳаррири Гуласал Латипжоновага турмуш ўртоғи

Шухрат КАРИМОВнинг

вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор этади.

"ЎЗЖИҲОЗБУТЛАШ" А.Ж.

қурилаётган ва қайта қурилаётган иншоотларни барча турдаги жиҳозлар ва маҳсулотлар билан бутлайди. Қуйидаги мавжуд маҳсулотларни келишилган нархларда сотади:

- *кабель - ўтказгич маҳсулотлари;*
- *ёнғинга қарши воситалар;*
- *юқори ва пасткучланишли аппаратлар;*
- *ёруғлик техникаси, асбобга оид маҳсулотлар;*
- *қувур-арматураларига оид маҳсулотлар;*
- *насослар, ҳаво тозалагичлар, калориферлар ва бошқалар.*

Тўловлар пул ўтказиш ёки векселлар билан амалга оширилади.

(3712) 78-52-43, 78-87-43, 78-96-56.

budimex

10 ИЮНДАН 15 ИЮНГАЧА

К Ў Р Г А З М А

ТАДБИРКОРЛАР ДИҚҚАТИГА!

"Будимэкс" йирик поляк компанияси 1996 йил 10 июндан 15 июнгача қурилишга оид янги технология ва ашёларни, электр ва сантехника ускуналарини, шунингдек иш жойи мебелларини тақдим этади.

Кўргазмада Сиз ўзингиз учун энг мақбул ва қулай ҳамкорлик усулини танлай оласиз.

Манзил: Ш. Рашидов шоҳ кўчаси, 40
(Рассомлар уюшмасининг кўргазмалар зали).
Иш вақти: душанба - 15.00-17.00, бошқа кунлари - 10.00-17.00.

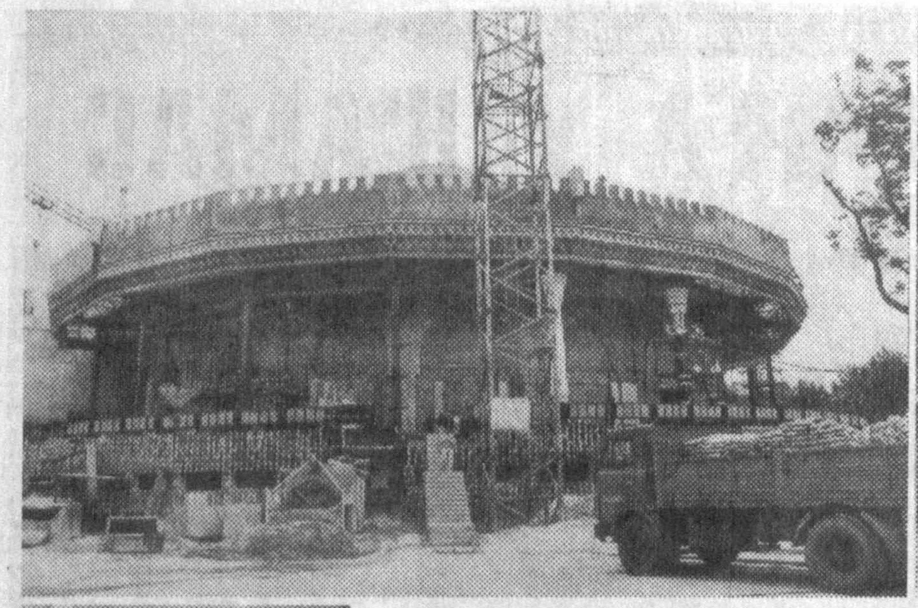

«ҚУРИЛИШ КЕЧАСИЮ КУНДУЗИ ТЎХТАМАС ЭДИ»

(АМИР ТЕМУР ВА ТЕМУРИЙЛАР ТАРИХИ ДАВЛАТ МУЗЕЙИ ҚУРИЛИШИДАН РЕПОРТАЖ)

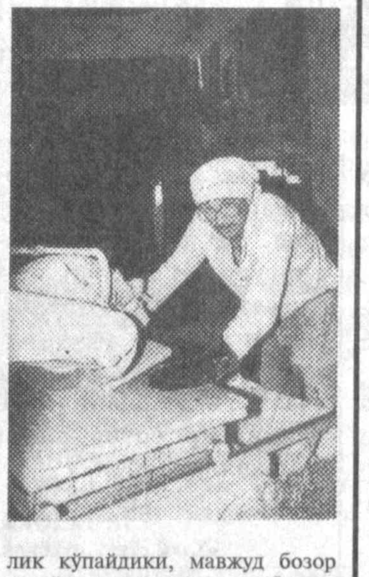

Пойтахтимизнинг соҳибқирон номи билан аталадиган, шаҳарликлар ва меҳмонларнинг севимли ва гавжум хиёбони ёнида яна бир муҳташам бино кун сайин кўкка бўй чўзмоқда. Бу эрта-индин Тошкентимиз кўркига кўрк қўшадиган Амир Темур ва темурийлар тарихи давлат музейи биносидир.

Музей жойи шундай танландики, у битгач, соҳибқирон номидаги кўча музейнинг сервиқор биносидан бошланади, музейга кираверишдаги хиёбон, фаввора кишининг баҳри-дилини очади. Бунёдкорлик ишлари вақтида атрофдаги дов-дарахтларга зиён етмайди.

... Учта қудратли кўтарма кран қуршовидаги майдонда, мана, бир неча ойдан буён кечаю кундуз иш тинмайди. Музейни «Тошкентуйжойинвестқурилиш» корпорацияси қурувчилари бунёд этмоқда. Корпорация таркибидаги «Турон» ҳиссадорлик жамияти бош пудратчи бўлиб, бу ерда 800 дан зиёд киши меҳнат қилмоқда. Қурувчилар қисқа фурсат ичида жуда катта ҳажмдаги ишни уддалашга бел боғлаган — қурилиш Ўзбекистон мустақиллигининг беш йиллиги байрами арафасида туталланиши керак. Шунда у соҳибқирон таваллудининг 660 йиллик тантаналари ўтказиладиган октябрь ойигача жиҳозланиб, экспонатлар билан тўлдирилиб, меҳмонларга ўз эшигини очади.

Ҳозир қурилишда монтаж ишлари охирлаб қолди. Маҳобатли темир конструкциялар тиклангач, дарҳол бетон плиталарни ётқизиш ва ғишт теришга киришилди. Йигирмадан зиёд қурилиш бошқармаси бунёдкорлари муайян участкада монтаж иши туталланиши билан пешма-пеш пардозлаш ишларини бошламоқда. Девор урилиб, сувоқ қотиши билан «Усто» фирмаси мутахассислари безаш ишларига киришмоқда.

Улкан «Камаз» цемент аралашмаси тўлдирилган «тандир»ини айлантирганча, Истиқлол кўчасидан қурилиш майдонига бурилади. Кўтарма кранни бошқараётган ёшгина қизнинг қўли-қўлига тегмайди. Чунки юқорига аралашмани пешма-пеш етказиб туриш керак. Зум ўтмай цемент тўла идиш юқорига кўтарилади. Иморат томининг атрофи ўраб чиқилган бетон плиталар қадимги шаҳарларимиз деворларини ёдга солади. Майдонга кириб келган иккинчи «Камаз» эса навбат кутиб туради...

Архитектор Абдуқаҳҳор Турдиев лойиҳасига асосан доира шаклида бунёд этилаётган музей остонаси ёнига мармар зинапоялар қуриляпти. Биринчи қаватда музей маъмурияти, экспонатлар сақланадиган бўлинмалар, шунингдек, 160 ўринга мўлжалланган машварат хонаси жойлашади. Ҳозир бу ерда иссиқлик, электр ва сув тармоқларини тортиш, шамоллатиш жиҳозларини ўрнатиш, сувоқ ишлари давом эттиріляпти. Икки тарафдаги зинапоялардан эса тўғри кейинги қаватга кўтарилади. Ҳавозаларнинг кўплигидан бино пештоқи ҳам кўринмайди. Бу ерда «Усто» мутахассислари гумбазнинг ички томонига ганч билан ишлов бермоқда. Махсус тайёрлаб келтирилган нақш бўлаклари юқорига етказиб беріляпти. Бинонинг ҳам ташқари, ҳам ичкаридаги устунлари миллий услубдаги нақшлар билан безатилади. Музей гумбазининг ташқи томонини тайёрлаб бериш Тошкент авиация ишлаб чиқариш давлат акционерлик жамияти мутахассислари зиммасига юклатилган. Зумрад рангида товланувчи гумбаз узоқ-узоқлардан кўзни қувонтириб туради.

— Қурилишга бутун республикамиздан мутахассислар, ташкилотлар жалб қилинган, — дейди «Тошкентуйжойинвестқурилиш» корпорациясига қарашли «Пардозқурилиш» бошқармаси бошлиғи Аваз Каримов, — шу боис, иш тез суръатлар билан давом этмоқда. Мармар ва бошқа кўплаб қурилиш материаллари вилоятларимиздан келтирилмоқда. Пойтахтдаги ўнлаб заводлар музей қурилиши буюртмасини олган. Сопол буюмлар комбинати ва чинни заводи бино ташқи фасади безакларини ишлаб беряпти. Югославиянинг «Торсвик» фирмаси мутахассислари пардоз ва махсус ишларни бажаришда бизга кўмаклашмоқда.

Тошкент шаҳар ободонлаштириш бош бошқармаси ҳам музей атрофини ободонлаштириш ишларини бошлаб юборди. Марказий зобитлар уйи боғи ҳудуди ҳам таниб бўлмас даражада ўзгаради. Истиқлол кўчаси янада кенгайтирилиб, музей атрофи кишилар ҳордиқ чиқарадиган масканга айланади.

Қурилишда эрталаб бўлган киши уни тушликдан кейин кўриб ҳайратланиши тайин. Бир ҳафта илгари кўрган жойингизни эса бугун таниёлмай қоласиз. Қурилиш шиддатига қараб бундан олти юз йил аввалги Самарқандда бажарилган бунёдкорлик ишларини тасаввур қилиш мумкин. Бу ҳақда муаррихлар шундай ҳикоя қилади:

«... XIV аср сўнггида Самарқанддаги савдо ҳажми шунчалик кўпайдики, мавжуд бозор ва дўконлар торлик қилиб қолди. Соҳибқирон навбатдаги ҳарбий юришдан қайтгач, ўз пойтахтида шаҳарнинг бир дарвозасидан кейинги дарвозасигача чўзилган бозор-кўча қуришга фармон берди. Бу — усти деразали гумбаз шаклида ёпилган, икки тарафида дўкон ва расталар жойлашган, шаҳар кўчалари унга туташ бозор бўлиши лозим эди.

Ғишт терувчи ва қурувчилар дарров ишга киришди. Одамлар навбатма-навбат ишлар, қурилиш кечасию кундузи тўхтамас эди. Кундузи ишлаганлар кечқурун уйига отланар, тунда уларнинг ўрнини яна шунча одам эгалларди...»

Музей қурилишида ҳам шундай ҳаяжон, шижоат ҳукм суради. Оқшом тушгач кундузи ишлаган қурувчилар ишни тугаллайди. Уларнинг ўрнини бошқа бинокорлар эгаллайди. Иккинчи смена иш бошлайди...

Маърифат маскани белгиланган муддатда ишга тушади.

Б. ИМОМОВ,
ЎзА мухбири.

СУРАТЛАРДА: музей қурилишидан лавҳалар.
С. Зуфаров тасвирга олган.

• *Теннис*

КОРТ МАЛИКАЛАРИ

ЁКИ НАФОСАТЛИ ТУРНИРЛАР ОЛАМИДА

Юртимиз спортсеварлари гарчи мамлакатимизда аёллар тенниси ҳали ривожланмаган бўлса-да, жаҳонга машҳур ракетка соҳибалари Штеффи Граф, Моника Селеш, Арантча Санчес-Викарио, Мари Пьерс, Мартина Навратилова, Габриэла Сабатини, Кончита Мартинесни яхши билишади. Албатта, айни дамда бизда бундай кучли теннисчилар йўқ, лекин ана шу мақсад йўлида Ўзбекистон дастлабки қадамни ташлади. Эртадан бошлаб сайёрамизнинг 20 мамлакатидан келган теннис парилари, профессионаллар, Тошкент кортларига чиқишади.

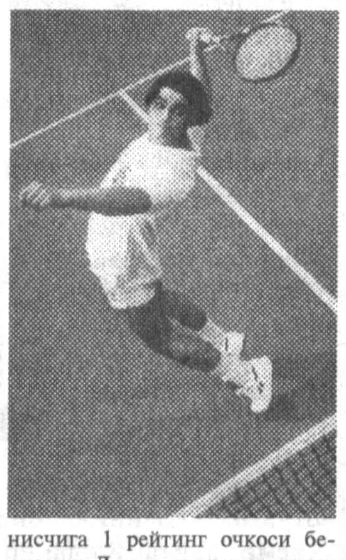

Ўлкамиз спортсеварлари шу пайтгача аёллар ўртасидаги йирик, челленжер сериясидаги турнирнинг шоҳиди бўлишмаган эди. Табиийки, бу турнир юртимизда аёллар теннисининг ривожланишига катта туртки беради. Хўш, бу турнирнинг дунё миқёсидаги даражаси қандай? Умуман, сайёрамизда аёллар ўртасида қандай йирик мусобақалар мавжуд? Пойтахтимиздаги «Динамо» теннис мажмуида ўтказиладиган челленжер турнири олдидан теннис ихлосмандлари учун шу ҳақда маълумот беришни лозим топдик.

Эркаклар ўртасидаги турнирлар каби аёллар ўртасида ҳам «Катта дубулға» сирасига кирувчи тўрт кит — яъни Мельбурннинг «Ford Australian Open» турнири, Франция очиқ чемпионати, Англиянинг Уимблдон турнири ва АҚШ очиқ чемпионати жаҳоннинг энг йирик теннис мусобақалари ҳисобланади. Бу турнирларнинг мукофот жамғармаси (ҳар бирининг) 4 миллион АҚШ долларидан юқоридир. Дунёнинг энг кучли теннисчиларини аниқлашда бу турнирлар беқиёс аҳамият касб этади. Тўрт кит турнири йилнинг тўрт фаслига тақсимланиб, улар ҳар йили мунтазам ўтказилади. Мельбурнда турнир 16-29 январь кунлари, Парижда баҳорнинг сўнгги кунлари ва июннинг дастлабки ҳафтасида, Англияда эса «Президент кубоги» билан параллел равишда, Нью-Йоркда октябрнинг дастлабки кунлари ўтказилади. Австралия очиқ чемпионатида ўтган йили германиялик Штеффи Граф ғолиб чиққан эди. У бу йил ҳам ўз муваффақиятини такрорлади. Айни кунда ниҳоясига етаётган Париж турнирининг ўтган йилги ғолиби испаниялик Санчес-Викарио бўлди. Шунингдек, у АҚШ очиқ чемпионатини ҳам ғалаба билан якунлади. Шунга қарамай Викарио рейтинг бўйича «биринчи ракетка» соҳибаси Штеффини ортда қолдиролмади.

Уимблдонда эса омад Испаниянинг яна бир вакили Кончита Мартинесга кулиб боқди. Шуни таъкидлаш жоизки, Кончита кейинги йилларда WTA-нинг кўплаб турнирларида муваффақият қозониб, рейтинг очколарини бойитди ва тасниф рўйхатида юқорига томон дадил одимлади.

Аёллар ўртасидаги профессионал турнирларнинг кейинги поғонасида WTA турнирлари туради. Бундай турнирлар жаҳон бўйича 50 тадан зиёддир. Улар ичида энг йириклари Токио (мукофот жамғармаси 806,25 минг АҚШ долларига тенг), Хилтон-Хед (806,25 минг доллар), Берлин (806,5 минг доллар), Ки Бисейин (1,550 минг доллар), Рим (806,25 минг доллар), Цюрих (806,25 минг доллар), Фладельфия (806,25 минг доллар) турнирлари ҳисобланади. Шунингдек, Нью-Йоркда ўтказиладиган, мукофот жамғармаси 3 миллион 500 минг долларга тенг бўлган «Virginia Slims» турнири кейинги пайтда аёллар ўртасидаги жаҳон чемпионати саналмоқда.

WTA сериясидаги турнирлардан кейингиси челленжерлар ҳисобланади. Бу турнирлар ўрта поғона профессионал теннисчиларининг маҳоратларини оширишга хизмат қилади. Челленжерларнинг мукофот жамғармаси 25 мингдан — 125 минг долларгача бўлиши мумкин.

Профессионаллар ўртасидаги теннис турнирларининг дастлабки серияси — сателлитлар ҳисобланади. Унда асосан профессионал теннисга энди кириб келаётган ёш теннисчилар қатнашади. Сателлит турнирида теннисчи олган 60 очко челленжернинг 1 рейтинг очкосига тенгдир. Челленжернинг асосий сетида қатнашган ҳар бир теннисчига 1 рейтинг очкоси берилади. Демак, ҳамюртларимиз Ирода Тўлаганова ва Лиля Биктякова «Динамо»да ўтказиладиган челленжерда дастлабки учрашувдаёқ ютқазиб қўйишса ҳам 1 рейтинг очкога эга бўлишади.

Шуни айтиш жоизки, энди 17 баҳорни қаршилаган Лиля ўтган йили ўз тенгқурлари орасида рейтинг бўйича МДҲ мамлакатлари теннисчилари орасида 8-ўринни эгаллади. Унинг тенгқури, «Динамо» челленжер турнири қатнашчиси россиялик Екатерина Тиханкина бу борада иккинчи ўринни эгаллади.

Эртага бошланадиган челленжер турнирининг «учинчи ракетка» соҳибаси ҳисобланаётган одессалик Елена Брюховец ўтган йили ёзда МДҲ профессионал теннисчилари ўртасида рейтинг бўйича олтинчи ўринни эгаллаган эди. Ундан 9 поғона паст ўринни эгаллаган украин қизи Елена Татаркова эса йил охирига келиб, адашини ортда қолдириб кетди. Айни дамда Татаркова жаҳон теннисчилари рўйхатида 171-ўринни, Брюховец эса 235-ўринни эгаллаб турибди. Шундан билса бўладики, 20 ёшли Татаркованинг маҳорати тобора сайқал топаяпти. Шунинг натижаси ўлароқ у мамлакатимизда ўтказиладиган челленжер турнирининг «биринчи ракетка» соҳибаси ҳисобланмоқда.

Хуллас, келгуси ҳафтада бизни ажойиб беллашувлар кутаяпти. Кейинги йилларда юртимизда ўтказилган бир қатор профессионаллар ўртасидаги теннис турнирларини бу галги челленжер ишонамизки аёллар нафосати билан тўлдиради ва у бизнинг ёш теннис маликаларимизга юлдузлар шуурини инъом этиб, республикамиз теннисининг ривожига катта кўмак беради.

Расул ЖУМАЕВ,
«Халқ сўзи» мухбири.

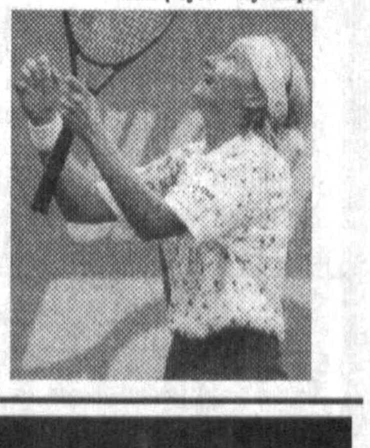

"Ўзбекенгилсаноат" уюшмаси Бошқаруви тармоқ корхоналари, ташкилотлари ва ҳиссадорлик жамиятларининг ишчи, хизматчи ва мутахассисларини касб байрами - Енгил саноат ходимлари куни билан чин қалбдан қизгин муборакбод этади ва мустаҳкам соғлиқ, шахсий ва оилавий бахт, унумли меҳнатларида улкан зафарлар тилайди.
Фидокорона меҳнатларингиз туфайли бугунги бозор муносабатларига ўтишдек мураккаб шароитда тармоқ ўз ишини бир маромда таъминламоқда.
Енгил саноатнинг келгусидаги ривожланиши учун Вазирлар Маҳкамаси томонидан яқинда қабул қилинган "Енгил ва маҳаллий саноатни ривожлантиришнинг давлат томонидан қўллаб - қувватлаш ҳақидаги" қарори фикримизнинг ёрқин далилидир.
Бу қарор асосида белгиланган дастурларни амалга ошириш енгил саноат маҳсулотлари билан бозорни тўлдириш, жонажон Ўзбекистонимиз иқтисодий қувватини мустаҳкамлаш учун иштирок этишда кенг имкониятлар яратилади.
"Ўзбекенгилсаноат" уюшмаси Бошқаруви.

«Сарташ» фирмаси металл прокати, кальций карбиди, кесма-чўзма тўр, газ ва сув трубаси (Темиртовники), қишлоқ хўжалик машиналари учун эхтиёт қисмлар ва таъмирлов мажмуаларини сотади. МДҲ мамлакатларига сотиш учун маҳсулотлар харид қилади.
Телефон: (3712) 24-59-35.

TASHKOCAUTO

- Тошкентдаги омбордан ТОФАШ - "ФИАТ-ТЕМПРА", "ДОГАН", "КАРТАЛ" автомобилларини СОТАДИ
- Кафолатли таъмирлаш муддати бир йил, сервис хизмати кўрсатилади.

Манзил:
Тошкент ш. Ойбек шоҳ кўчаси 47.
Телефонлар: 54-99-27,33-83-27.
Факс: 89-13-61.

TOFAŞ FIAT

"ТАШКОЧАВТО" ЎЗБЕК-ТУРК ҚЎШМА КОРХОНАСИ

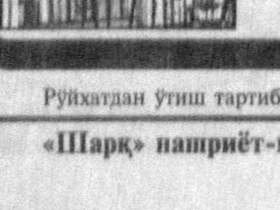

ХАЛҚ СЎЗИ • НАРОДНОЕ СЛОВО

МУАССИСЛАР:
Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси Кенгаши ва Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси

Бош муҳаррир:
Анвар ЖЎРАБОЕВ.

БЎЛИМЛАР:
Парламент 33-57-34;
Хатлар 33-07-48;
Мерос ва қадриятлар 36-29-89;
Қишлоқ хўжалиги 36-07-94;
Иқтисодиёт 36-36-65;
Маънавият 36-35-60;
Тунги муҳарририят 33-10-28.
Эълонлар 36-09-25, Вахтёр-33-10-60

• МАНЗИЛИМИЗ:
700000, ГСП,
Тошкент шаҳри,
Матбуотчилар кўчаси, 19-уй.

Навбатчи муҳаррир — О. Раҳимов.
Навбатчи — О. Тўрақулов.

Рўйхатдан ўтиш тартиби № 0319 Буюртма Г. — 0319 51671 нусхада босилди, ҳажми — 2 табоқ. Офсет усулида босилган. Қоғоз бичими А—2 Босишга топшириш вақти—21.00 Таҳририятда ҳажми 7 қоғоздан зиёд материаллар қабул қилинмайди.

«Шарқ» нашриёт-матбаа концерни босмахонаси. Корхона манзили: «Буюк Турон» кўчаси, 41. Газета IBM компьютерида терилди ва саҳифаланди. Босишга топширилди — 23.30. 1 2 3 4 5 6